

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 1

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Модернізація України: проблеми та технології успішності
(питання економіки, права, соціології, освіти і культури)”
м. Київ, МАУП, 12 листопада 2015 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 30.09.15)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук., доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук; доц.;
Д. Г. Юник, д-р пед. наук, проф.

Матеріали подано в авторській редакції.

Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 1: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Модернізація України:
проблеми та технології успішності (питання економіки, права, соціології,
освіти і культури)”, 12 листопада 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голо-
ва) [та ін.]. — 2015. — 486 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Гончаренко Є. Ю. Семантико-стилістичні особливості перекладу політичних текстів.....	294
Григор'єва М. І. Інноваційні методи навчання як інструмент якісної освіти	297
Дереновський Р. М., Заболотна О. В. Тактика призначення судової експертизи в кримінальному процесі (проблематика призначення криміналістичної експертизи)	301
Живцов В. О. Стимулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: основні напрями, принципи та методи.....	309
Кобржицький В. В. Спеціальна освіта – найважливіший чинник підготовки менеджерів туристичної галузі	314
Кобржицький В. В., Король Ю. М. Особливості підготовки майбутніх менеджерів туризму в західнослов'янських країнах	318
Корінчевська І. А. Проблеми державно-управлінських реформ в галузі охорони здоров'я України	324
Левченко М. О. Моделювання процесів розвитку підприємств туристичної сфери в Україні	327
Медвідь А. М., Чорна М. Ф., Чорний Е. В. “Повість минулих літ” Нестора-Літописця про ідею державності.....	333
Міхатуліна О. М. Порівняльне господарське законодавство та шляхи його застосування в господарському праві України.....	338
Муравйова І. М. Самооцінка готовності до професійної діяльності менеджера з персоналу.....	342
Тишик І. С. Соціальне партнерство магістрів спеціальності “Історія ” з суспільними організаціями національних меншин як одна з умов формування професійної готовності майбутнього викладача історії.....	346
Гринько А. А. Офшорні компанії як економічна доцільність ведення господарської діяльності в сучасних умовах.....	349
Зінченко О. В. Господарські договори, що впливають на стимулювання укладання фінансових угод в умовах інноваційного розвитку та підвищення економічної самостійності України	353
Шашкова-Журавель І. О. Участь України в системі міжнародно-правових норм щодо забезпечення гідної винагороди за працю	357
Швец Н. Г. Методичні підходи до перекваліфікації незайнятого населення.....	360

В. В. КОБРЖИЦЬКИЙ

докт. філос. в гал. екон., проф. МКА, УАІМВЛ МАУП

Ю. М. КОРОЛЬ

студентка 4 к., УРІМБ МАУП

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ТУРИЗМУ В ЗАХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ КРАЇНАХ

Світовий туризм, як можна було спостерігати наприкінці ХХ — початку ХХІ століть, відзначався безпрецедентною динамічністю, що призвело до його перетворення із форми організації дозвілля на сучасний потужний чинник економічного, соціального, культурного й комунікативного взаємобміну між народами. Можна стверджувати, що відбулася реальна туристична революція, котра є важливою і водночас цілком творчою, як і революція індустріальна, що почалася двома століттями раніше. Напевно саме тому, за аналогією, з'явилося поняття “індустрії туризму”, що вимагає нових сучасних підходів до підготовки головних фахівців цієї індустрії — менеджерів туризму.

Наша країна після отримання незалежності стала брати активну участь у світових туристичних процесах. Ми не лише досить швидко вступили до Всесвітньої туристичної організації, а й створили та розвиваємо свою туристичну нормативно-правову базу. Громадяни України активно їздять до інших країн світу із різноманітними туристичними цілями, ми радо і з кожним роком все більше приймаємо на своїй землі іноземних гостей [1].

Західнослов'янські народи певною мірою близькі нам за культурою і менталітетом. Через це дослідження досвіду Польщі, Чехії та Словаччини зі створення та використання центральноєвропейської системи підготовки майбутніх менеджерів туристичної галузі є корисним для імплементації його здобутків у вітчизняну практику туристичної освіти [2].

Як і в Україні, у Польській Речі Посполитій, існує державна та приватна освіта. У нашому випадку більше значення має польська вища приватна освіта. Процес її розвитку на початку трансформаційного періоду відбувався завдяки швидким ринковим перетворенням в країні, а згодом і її входженню у Європейський Союз, що зумовив потребу у висококваліфікованих фахівцях, появу ряду нових спеціальностей і професій [3].

Навчання фахівців туризму у Польщі, має свої особливості в площині практичної підготовки:

1) студенти можуть висловити свої побажання та окреслити перспективи проходження практики відповідно до свого індивідуального плану підготовки;

2) при організації практичної підготовки допускаються відступи від основної програми практики, передбачені регламентом навчального закладу й зумовлені особливостями індивідуального плану проходження практики студентом, специфікою діяльності бази практики;

3) практика стає об'єктом укладання спеціального педагогічного контракту між студентом, навчальним закладом і базою практики. При оцінюванні результатів практики враховується різниця між завданнями, поставленими перед практикантом і включеними до програми практики, а також рівнем реалізації такої програми;

4) за згоди навчального закладу можливе введення інноваційних форм проходження практики:

- стажування за кордоном;
- практика при частковому працевлаштуванні студента, що дає можливість практиканту безпосередньо та активно включитись у професійну діяльність на підприємстві;
- студенти мають змогу повною мірою скористатись перевагами навчання, що побудоване за принципом почерговості в умовах професійного середовища туристичної галузі.

У Польщі особливого значення набуває практичне навчання засадам майбутньої професійної діяльності. Спостерігаються тісний зв'язок навчання з виробничою практикою, навчання на робочому місці, взаємозв'язок теоретичних курсів із практичними предметами, тривале стажування на робочих місцях під час навчання у ВНЗ, що сприяє формуванню висококваліфікованих фахівців туризму.

З метою підвищення якості туристичних послуг активно діє чітко окреслена система навчання, що спирається на знання й досвід викладачів і практиків. Така співпраця починається ще на етапі створення програми теоретичного й практичного навчання. Навчальні плани ВНЗ Польщі, за якими здійснюють підготовку фахівців туризму, відрізняються збалансованим підходом до пропорцій теоретичних і практичних курсів. Це дозволяє вивільнити більше часу для самостійної творчої роботи студентів для:

- більш ефективного здійснення навчального процесу;
- удосконалення практичної підготовки майбутніх фахівців галузі;
- кращої організації самостійної роботи самого студента та його індивідуальній співпраці з викладачами.

Такий підхід також сприяє самовдосконаленню професорсько-викладацького складу як в освітній, так і в науковій частинах його діяльності.

У сьогоднішній Польщі для туристичної галузі фахівців готують у 15 вищих навчальних закладах, розташованих по всій країні. Про характерні для польської туристичної освіти здобутки з посиленням на яскраві приклади — нижче.

Популярним серед майбутніх менеджерів туризму є Познанський Університет імені А. Міцкевича, котрий пропонує програми бакалавра польською,

англійською та німецькою мовами, програми магістра — польською, англійською та данською мовами, індивідуальні докторські програми англійською мовою.

Особливо слід відзначити досвід Університету Туризму і Екології в Сухій-Бескидській, що був створений в 2001 році як приватний навчальний заклад. За короткий час він став потужним центром міжнародної освіти, залучаючи студентів з усієї Польщі та з-за кордону. Університет сприяє поєднанню науки та практики вже в процесі навчання. Запровадження навчання англійською мовою є очевидним наслідком рішення про інтернаціоналізацію ВНЗ — його відкриття для міжнародних ринків, що збільшує можливості та шанси випускників на ринку праці. Англійською мовою навчаються студенти як із Польщі, так і з-за кордону.

Місією УТіЕ визначено таку підготовку молоді, щоб кожний випускник міг знайти роботу відповідно до своєї освіти. Навчальна програма побудована так, щоб співвідноситися з ринковим оточенням, а запропоновані напрями і спеціальності мають випереджати попит роботодавців. УТіЕ підвищує шанси студентів на європейському ринку праці за допомогою можливості отримання під час навчання додаткових знань на курсах, семінарах, тренінгах та зустрічах з представниками суспільного, політичного та наукового життя протягом всього періоду навчання. Саме тут діє одна з найбільш цікавих в Польщі пропозицій професійних практик та студентських стажувань і у своїй країні, і за кордоном.

Студенти УТіЕ проходять практику в таких місцях: США (Нью-Йорк), Іспанія (Канарські та Балеарські острови), Мальта, Ірландія, Німеччина, Франція, Туніс, Туреччина, Єгипет, Італія, Греція (Східний Пелопонес, о-ви Закінтос, Родос, Кос) [4].

Важливим є широкий вибір соціальних та мотиваційних стипендій, включно зі стипендіями для іноземних студентів. Академія бізнесу університету є авторським проектом школи, яка впроваджує інноваційний проект, спрямований на поєднання величезного потенціалу навчального закладу з потребами ринку. Створена унікальна програма ефективної практичної підготовки студентів, які під керівництвом досвідчених викладачів, практиків та менеджерів дізнаються, як використовувати отримані знання в реальних бізнес-проектах.

Факультет туризму і рекреації готує до праці в Польщі та за кордоном у туристичних фірмах, готелях, суміжних галузях. Студенти мають можливість здобути практичні навички у сфері комплексного обслуговування туристичних груп; проведення екскурсій, обслуговування клієнтів, проектування та організації туристичних заходів, калькуляцію цін, маркетингових дій, включаючи рекламні, створення привабливої пропозиції продуктів тощо.

Студенти знайомляться з основами принципів функціонування туристичних підприємств, здобувають знання краєзнавчі, географічні, з маркетингу, економіки, організації та управління, психології. Набувають практичних навичок, створюючи маркетингові стратегії, готуючи тренування на місцевості, беручи участь в туристичних ярмарках та організують галузеві

зустрічі. Університет також часто виступає посередником у пошуку праці для випускників.

Краківська Академія фізичного виховання — це державний навчальний заклад, де навчається близько 4000 студентів. У своїй діяльності ВНЗ керується принципом різностороннього і гармонійного розвитку сучасної людини. Навчальний заклад має право надавати наукові ступені з фізичної культури.

Навчаючись на бакалавраті та в магістратурі за спеціальністю “Туризм і рекреація”, випускники отримують загальні знання з природничих, суспільних та економічних дисциплін. Підготовка фахівців здійснюється для роботи у готельному й туристичному бізнесі. По закінченні повного курсу вони володіють знаннями з підготовки пропозицій для задоволення туристського попиту різних груп населення, володіють щонайменше двома іноземними мовами.

Слід відзначити, що випускники цього напрямку готові не лише самостійно працювати на туристичних підприємствах та у готелях, рекреаційних, спортивних і відпочинкових центрах, центрах біологічного відновлення; на агротуристичних підприємствах, але й займатися активною підприємницькою діяльністю у сфері надання туристичних і суміжних послуг.

Тут студенти опановують також спеціальність інструктора з рекреації, спеціальне свідоцтво якого дозволяє в майбутньому працювати в якості інструктора із: аеробіки; фітнесу; лижного спорту; санного спорту; сноуборду; віндсерфінгу; альпінізму; скелелазання. Під час основного навчання студенти мають можливість додатково пройти курси екскурсиводів, що не лише розширює їх професійний, але насамперед і загальнолюдський світогляд і водночас універсалізує їх як майбутніх фахівців із туризму.

Як бачимо, у державних і приватних ВНЗ Польщі здійснюється наполеглива робота з удосконалення та модернізації змісту економічної та професійної туристичної освіти, індивідуалізації навчального процесу. Наші найближчі сусіди розуміють, що лише через високий та сучасний рівень пропонованих послуг можна залишитися на насиченому та різноманітному освітньому ринку ЄС.

Вища освіта у Словацькій республіці відповідає кращим європейським та світовим стандартам. Дипломи, отримані у ВНЗ Словаччини, визнаються і не вимагають додаткового підтвердження в США, Канаді, Великобританії, Австралії, Новій Зеландії, а не лише в країнах Європейського Союзу. Звичайно, це є додатковою перевагою для абітурієнтів з урахуванням подальшого пошуку роботи у самій Словаччині чи за кордоном.

Зараз студенти-іноземці можуть вступати на різні факультети словацьких державних ВНЗ взагалі без вступних іспитів на підставі лише документів про закінчення підготовчих курсів, програми яких акредитовані міністерством освіти Словаччини. Студенти більшості ВНЗ Словаччини мають право самостійно планувати та корегувати графік свого навчання [5]. У словацьких ВНЗ спостерігається не лише дружня вільна атмосфера, але й достоту лояльний підхід до кожного іноземного студента особисто.

У іноземних студентів під час навчання у Словаччині є офіційна можливість працювати. Це дозволяє їм покривати не лише всі витрати на проживання, а й подорожувати Європою, відвідувати різноманітні культурні та спортивні заходи в різних країнах ЄС.

Подібно до Польщі, крім представленої галузевими стандартами й навчальними планами нормативно-методичної та втіленої у сучасних підручниках і посібниках теоретичної бази, в організації ґрунтовної професійної підготовки фахівців туристичного та готельно-ресторанного бізнесу Словаччини особливе значення надається набуттю студентами практичних навичок ще у стінах навчальних закладів, до закінчення ВНЗ та виходу в самостійне життя.

В якості мети навчальної і виробничої практик є оволодіння сучасними методами та формами організації праці в туристичних і готельних підприємствах, формування (на основі здобутих у процесі навчання знань, професійних умінь і навичок) у студентів звички та культури прийняття управлінських рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби до постійного поглиблення знань шляхом їх систематичного оновлення з подальшим творчим використанням у практичній діяльності. Тут спостерігається досить чітка реалізація принципу тісного взаємозв'язку теорії та практики, що сприяє покращенню підготовки майбутніх менеджерів.

Окремо слід звернути увагу на такий специфічний підхід у організації та проведенні виробничої практики студентів як їх практика у спеціалізованих навчальних фірмах. На цих підприємствах, що співпрацюють з туристичними ВНЗ відповідно до наперед укладених контрактів, успішно вирішується одне з головних завдань туристичної освіти — можливість практичного закріплення отриманих у студентських аудиторіях знань, формування умінь і професійних навичок у роботі з реальними індивідуальними та груповими клієнтами.

Відзначаючи сучасні вимоги до професіоналізму спеціалістів у Чеській республіці, слід наголосити на тому, що там вважають, що навчання має бути багатопрофільним і одночасно підвищувати рівень ролевої, мотиваційної і кваліфікаційної сприйнятливості студентів.

Факультети туризму і готельно-ресторанного бізнесу забезпечують гнучкість навчальних планів з урахуванням побажань майбутніх роботодавців і актуальних вимог щодо підготовки компетентних конкурентоспроможних фахівців з вираженими креативними здібностями.

Підвищення кваліфікації викладачів також здійснюється в процесі написання навчальних посібників, підручників, навчально-методичних робіт, захисту дисертацій. Отримані під час підвищення кваліфікації знання використовуються у навчальному процесі при проведенні аудиторних занять, а також для розробки навчально-методичного забезпечення дисциплін.

До безумовних переваг освіти в ЧР слід віднести можливість безкоштовного навчання в державних університетах, недорогої англомовної освіти, невисокої вартості навчання в приватних ВНЗ, поєднання класичних та новітніх освітніх традицій із високою якістю освіти, доступну процедуру вступу,

активний міжнародний обмін студентів, можливість не лише підробітку, а й повноцінної роботи без шкоди для навчання, перспективу отримати хорошу роботу, можливість проживання в одному з найгарніших міст Європи, знайомство з величною історією та культурою чеського народу.

Типовою є підготовка за напрямом “Туризм і регіональний розвиток” бакалаврської програми (3 роки), що дає змогу студентам отримати:

- теоретичні знання відповідно до необхідного набору знань у туризмі;
- практичні знання з туристичної діяльності та управління туристичною організацією на регіональному рівні;
- аналіз регіонів з точки зору існуючих культурних, історичних та економічних передумов розвитку туризму;
- формування навичок мовного спілкування за допомогою вивчення кількох іноземних мов (2–3 мови);
- виховання адекватного психологічного сприйняття обов’язків управління туристичними підприємствами.

Професійна спеціалізація студентів відбувається шляхом вивчення предметів, об’єднаних у блоки: туризм, управління туристичними фірмами і готелями, а також завдяки регіональній багаторічній співпраці з багатьма зарубіжними ВНЗ в рамках міжнародної кооперації, що також сприяє подальшому працевлаштуванню випускників чеських ВНЗ [6].

Як показує закордонний досвід, для вітчизняної туристичної освіти очевидно є важливість створення уніфікованих вимог до майбутніх фахівців, своєрідного єдиного стандарту підготовки професійних кадрів туристичної галузі, де важливе місце посідає щорічна 2–8 тижнева практика різних видів, що має проходити як у самих українських ВНЗ, так і на туристичних і готельно-ресторанних підприємствах різних форм власності. Не менш суттєвим є впровадження принципу багаторівневої та безперервної стаціонарної/заочної та післядипломної освіти різних рівнів, у тому числі і стажування, зокрема за кордоном.

Література

---

1. Кобржицький В. В., Ткачук С. В. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку міжнародного туризму // Інвестиції: практика та досвід. — 2012. — № 9. — С. 50–54.
2. V. Kobrzhytsky. Some Aspects of the Development of Tourism in Ukraine // The Ukrainian Review. — 1998 — Vol. 45 — No. 1 — P. 29–33.
3. Польова Л. В. Особливості підготовки менеджерів по туризму у Польщі // Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи: Зб. наук. праць. — К.: Тонар, 2007. — 356 с.
4. Вища школа Туризму і Екології в Суха Бескидска- <http://www.sputnikstudenta.com/studyabroad/vyshshaya-shkola-turizma-i-ekologii-v-suxa-beskidska>
5. Сайт Пряшівського університету-Режим доступу: <http://www.unipo.sk>
6. Чеський освітній центр — Режим доступу <http://eduinchezh.weebly.com/10441077108810781072107410851110-1074109110791080.html>